

Gál Sándor

A lassulás mibenléte II.

Felemelni az embernek a fejét – csalódások, kudarcok, betegségek után... Azt hiszem, ez az egyik legnehezebb pillanat...

De, mert gondolkodtam felőle, úgy vélem, *létezik egyféle szellemi fáradtság*: szembenézni a feltornyosult bajokkal, a hétköznapiak semlegességét elveszítve...

(... Itt most több napos üresség tátong, amelynek tartalmát nincs erőm visszaidézni, s főleg leírni.)

Ami lényeges: a ház felújítását befejeztük, s most – ez a következő hónapokat jelenti – igyekszünk újra mindent a korábbi helyére visszatenni. Ami a mi számunkra már szinte erőnket meghaladó föladat.

(Ha lesz erő hozzá, holnap itt folytatom.)

Még egy rövidke utóirat, amiről tegnap gondolkodtam: *a kételkedés szindrómája!*

Van-e ilyen egyáltalán?!

Jelenség, amely körülhatárolhatatlan – amikor egyetlen határozott, kiszámítható lépést sem érzek biztosnak: hogy honnan hová juthatok – még! – el

Mi a vesztenivalóm, és – vagy – van-e haszna még cselekedeteimnek?

Mi az értéke egy leírt mondatomnak?!

Ami pedig a mai realitás: szakadó esőben vezettem az autót Encsre és vissza!

Gond nélkül – mondhatnám. De, mert nem vigyáztam – délután már csak tétován botorkáltam az udvaron – mintha részegen! De kiderült, hogy a vércukor, ahogy többször is megtörtént, okozta a bajt... Ezért ezt le is zárom.

De az eső nagyon kellett!

Öröm látni a kertet, ahogy gyarapodva zöldül – vagy zöldülve gyarapszik.

S végül: sokadik napja komolyan gondolkodom azon, hogy nem folytatom ezeknek a följegyzéseknek a gyarapítását. A meglévőt bemásolom a számítógépbe – ha sikerül –, majd elpostázom, ha kell valakinek, ha valaki érdemesnek ítéli a megjelentetésüket...

Néha úgy ítélem meg, hogy csak gondot hagyok itt magam után.

Ritmustalanok a napjaim.

A sok befejezetlenség nyomaszt.

A ház rendbetétele, amivel, bár haladunk, még mindig eltart legalább egy hónapig.

Túl ezen, a megbeszélte kéziratokat is el kellene küldenem Egerbe és Pozsonyba is a folytonosság megtartása végett. S amit eközben tapasztalok: a megírnivaló olyan szellemi *torlaszokat* emel elém, amelyek lebontása sok időt és erőt vesz igénybe. Szóval a restanciám nem fogy, hanem gyarapszik...

... Az előbbi órában pedig egy heves vihar söpört végtelen-végig itt a Csereháti dombság és a Kanyapta patak között, elárasztva az előttünk elterülő síkságot...

... S egy új föladat: a jövő hónap 14-én kezdődnek Komáromban a Jókai Napok, amelyeknek – máshol leírtam már – én adtam nevet 1963-ban. Mert korábban eltévesztették –, most tartjuk meg az „50-ik” évfordulóját. Vagyis megyek, ha visznek, együtt Évával.

Csak, hogy el ne tévedjünk: az idén lesz 50. éve, hogy megalakítottuk – akkor még a Vox Humana Színházat Kassán – a mai Thália Színházat...

Ugyancsak az idén lesz ötven éve, hogy Nagy János kisplasztikai kiállításával megnyitottam az Első Szenci Molnár Albert Napokat... Ha nem kerülök bajba, november elején az ötvenedikre készítek – készítettem – egy tágasabb összefoglalót – amolyan „búcsúbeszédet”.

Illik az élőknek emlékezni!

Hogy az legyen történelemmé, ami valóban megtörtént!

S hogy úgy őrizzük meg, ahogy *valójában megéltük, a lett mára történelmünké!*

De most ezt az emlékezés-sort lezárom, mert még azt hiheti-gondolhatja valaki kései utód, hogy mindezzel dicsekedni akarok.

Pedig nem!

Csak az igazat mondom – ami megtörtént, *s ahogy megtörtént.*

(Ezt külön írom, mert *külön öröm*: Zoltán unokám ma sikeres érettségi vizsgát tett, s megkapta a felvételi értesítőt a Pozsonyi Műszaki Egyetemre. Hát adhat-e többet egy ilyen zivataros, májusvégi délután?!)

A könyvtár „helyrerakása” a folyamatos tennivaló, amely ugyan tele van izgalmas találkozásokkal, de a mérhetetlen benti gyaloglást, székre-állást – oda, s vissza –, iszonyúan megsínylik a lábaim.

S legyen bárhogy is, ezt nekem kell elvégeznem, mégpedig műfajok szerint, hogy tudjam mit- s hol keressek, ha szükségem lesz valami külső, vagy *belső* eligazításra. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy túl a nyolcvanon az ilyen vállalkozás több, mint kockázatos!

... Esetleg félrebillen alattam a szék, és sehol egy kapaszkodó!...

Különben Miklósi Péter hívott a komáromi „jelenés” összehangolása végett. Azt mondta: „Az egész hetven perc.” A Jókai Napok megalakítása a fő sodor, az eltévesztett tavalyelőtti évforduló kapcsán. Röviden: van mit mondanom, s mert „visznek”, vállaltam ezt a beszélgetést.

Csupán annyi az abszurditása, hogy akikkel annakidején elvégeztük a névadást, már szinte senki sincs az élők sorában.

Döbbenetes tudatosítani ezt a valóságot!...

... Későbbre való: a könyvtár rendezése közben megtaláltam a Szenci Molnár Albert

Napok két megnyitójának a szövegét (Nagy József, Kopócs Tibor). Ezzel fogom kezdeni ősszel az ötvenedik rendezvényt. (Csak az a baj, hogy ezt a két megnyitót olyan jól eltettem, hogy novemberig se tudom azokat előkeríteni. Különben is a jubileumi „megnyitó” végül is a program szerint a záróműsorba kerül(?), ha igaz)

Ha megérem – ha odaérek. Meg van egy oda illő versem is a Pincesorról, ahol lakunk.

Ma megérkezett az *Agria* idei második – nyári – száma a *Kettétört pillanatok* negyedik részével.

Rosszul láttok. Kapálás közben tapasztalom, hogy a gyom helyett az apró, élő palántát vágom ki... Pokolian kellemetlen érzés annak a tudomásulvétele, hogy a *hasznosat* irtom ki a *haszontalan*(?) helyett...

Délután folytattam a könyvtár visszapakolását – egyre nehezebben megy a ki-be járás, s a székre való fel- és leugrálás...

Szóval ez nem nyolcvan év utáni könnyed testgyakorlat.

Azonban ez a hét még rámege erre a munkára!

Mert-hisz időnként elakaszt egy-egy kötet, s többet félre is teszek, hogy ha majd elérkezik egy nyugalmasabb idő, hát újra kezembe vehessem a „fontosakat.”

Hátha segítenek – mondjuk – élni...

Ami megörökítendő otthoni hír: János unoka-öcsém fia, a „kisebbik János”, befejezte egyetemi tanulmányait, ledoktorált – 300 végzős közül az első lett!!!

Már megszámolni is gond, hiszen a családban most mér négy doktor és három mérnök van. Lehet, hogy ez dicsekvésnek tűnik, de eszem ágában se volt ilyesmi, csak hát ez, ilyen a szűkebb családi helyzet... S az is figyelmet érdemel, hogy Dénes unokám időnként csodaszép verssel lep meg – ha jókedve támad.

De valóban!

Hanyatlóban a Nap, lángvörös a nyugati horizont. Ezt azért érdemes lejegyezni, mert hajnal-időn ma akkor kezdtem a kerti birodalmat frissé locsolni, amikor a keleti égen ugyanígy kezdett tündökölni a friss napocska... Mintha Égi Ikek játszadoznának velem!...

És egészen mostanáig a könyvhalmot szállítottam vissza a polcokra, s nem kevés meglepetéssel talákoztam – olyan könyvekkel, amelyek létezéséről már nem is tudtam... Háborúk, történelem, költészet – vegyesen...

Többet közülük félre is tettem, használat okán. Meg a Keleti Naplóbéli levelezésem teljes dossziéját is, ki kellene a javát válogatni és bemásolni a számítógépbe. Mégis-csak: 40 év után én alapítottam meg Kassán az első magyar nyelvű folyóiratot.

Élt közel négy évet.

A Mečiar-féle uralom semmisítette meg – akkor és így kényszerültem arra, hogy

58. évesen, karkedvezménnyel nyugdíjba vonuljak. Szerencsém volt, hogy akkor még így is lehetett... Közel 43. ledolgozott évet ismertek el – erre pontosan emlékszem, bár semmi jelentősége nincs egy ilyen megélt pillanatnak.

Hát, a „Könyvek Köztársaságát” rendezve ilyen és hasonló emlékek törnek elő, akkor amikor a fáradtságtól alig tudom felemelni a lábamat...

Olykor úgy tűnik, a lábaim öregebbek nálam, bár tisztában vagyok azzal, hogy ez biológiai – anatómiai? – abszurditás, de ha verset írok, az majdnem ugyanez.

Különben érik az eper, de a megpirosodott levelek között alig találok meg a *pirosra* érett epret. Meg a szemem se fiatal már. Ami elegendő ok arra, hogy itt az írást abba is hagyjam.

Lényegében minden, amit leírok, a „lassulás” folyamatát mutatja és igazolja. A *verandai könyvhegy*, annak elrendezése, ha lassan is, de bevándorol a polcokra. A maradék, úgy a hét végére elfogy – ami azt jelenti, hogy a regálok teljesen megtelnek. A mai nap egyik „meglepetése” Baróti Szabó Dávid *Jer, magyar lantom* című verseskötete volt, amelyet Zalabai Zsiga szerkesztett, s a Liliium Aurum adott ki 1994-ben. Csodálva, ámulva olvastam vagy másfél órán át nyelvünkért könyörgő-esedező – vagy perló verseit... Oda tettem a kötetet az ugyancsak „megélt” G. Bruno és Szenci Molnár Albert kötetei mellé...

Nagy szükségem van zseniális elődeink biztató jelenlétére!

De még hogy mennyire szükségem van rájuk!!!

Serkenej fel, magyar ifjúság! im nemzeti nyelved,

Egy szép nemzetnek bélyege, veszni siet.

Ma június 19-én a verandáról a könyvek „visszakerültek” a polcokra.

Az elmúlt hónap közepétől most van toll először a kezemben! Tartani is alig tudom. Az ízületek, s az izmok is „elfelejtették” a toll súlyát... Azt hiszem, időbe telik – fizikailag és szellemileg is – újraélni az írás, az írói-lét – napi gyakorlását...

Meghívtak és el is fuvaroztak az idei Jókai Napokra, Komáromba.

A Történelmi Intézet(?) számára egy hetvenperces visszaemlékezést vettek fel a rendezvény megalapításáról, annak körülményeiről, lényegét tekintve az elmúlt 50. esztendejéről. A kérdező Miklósi Péter volt. Megígérték: ha véglegesítik a felvételt, kapok belőle egy példányt. Mivel ez archiválandó dokumentum, nem lehet megválni. Amit igen fontosnak tartok!

... Tegnapelőtt, miután hazaértünk – a Duna TV vett fel egy rövid összefoglalót a „trianoni határ” két oldalán élő magyarok kapcsolatairól...

És most itt abba is hagyom!

Sándorunk jön, hozza magával Zoltán unokánkat is, aki nemrégén érettségizett, s nyert fölvételt a Pozsonyi Műszaki Egyetemre. Endre unokánk pedig a zenedében egy egész évet „lépett át”, ami nem akármilyen teljesítmény.

Nagyon régen írtam le, s csak most találtam meg egy tenyérnyi cetlin: A legfőbb esztétikai érték számomra a *mozgás*.

Latzkó Andor írja az *Ember a háborúban* című hátborzongató emlékiratában: „Mi jót várhat egy hadvezér a békétől?” (103. o.)

Azt hiszem ez attól függ, hogy vesztes volt-e, avagy győztes... Ahogy a XX. században megtapasztaltam: kötél, golyó, vagy díszes emlékmű... De én láttam J. V. Sztálin sírját Moszkvában a Kreml fala mellett, a fekete műmárvány hátsó része félrebillent, kimosta alóla a földet a víz... Vagyis minden megtörténhet, még az is amiről azt hittük hogy hosszú életű lesz, mit piramisok... Mert láttam a híradóban: Lengyelországban most döntögetik le a szovjetek hősök emlékműveit... Mondjuk: a közlegényekét...

Na ezt nem folytatom.

Mert Hitlernek – egyelőre – még nincs emlékműve, de a különböző dokumentumfilmekben hetente legalább kétszer-háromszor megjelenik... Stramm egyenruhában, kivasaltan, hadvezérként...

És Németország Európa nagyhatalma, igaz, mostani statisztikai hír: a ma születő csecsemők többsége migránsok utóda... Hát ki tudhatná megmondani mi várható holnap, vagy húsz év elmúltával?!

Tegnap délután kivittek Jászóra, ahol a Thália Színház megalakításának 50. évfordulójáról emlékeztünk meg. Én a Vox Humana Színház Tháliává változásának néhány különös eseményét elevenítette fel egy szűk órányi időben. Részben olyan korabeli dokumentumokat is megmutatva, amelyeket mindmostanáig megőriztem. A *Smink nélkül* című kismonográfiámban is akadt belőlük néhány, így a tegnapi esti történelmi összefoglaló ezekkel részben kiegészült, részben gazdagodott, de a lényeg változatlan.

Szomjat oltani üres pohárból nem lehet!...

Satya, Bécsből jövet, magával hozta Endrét és Dénest. Amióta nem láttam őket, komoly fiatalemberekké nőttek. Öröm együtt lenni velük! Csak az a gond, hogy Dini estére belázasodott, köhög egyvégtében délután óta.

Sándor pedig már fent alszik a saját házában, mindenféle kütyüket szerel, meg takarít. A teraszt pedig mű-fűvel takarta be. Kódöböcz Gabinak pedig elpostáztam a *Lassulás mibenlétét*. Pontosabban: az I. részt.

Két fiatalember az utcán dinnyét árult, s ahogy beszélgettünk, megkérdeztem tőlük, hogy honnan származik a dinnye? A válasz: magyarországi. Aztán kiderült, hogy az egyik „árus” nagykürtösi. Aztán ez utóbbi fiatalember azt kérdezte, hogy hány éves vagyok...

Elsütötten egy találós kérdést, ami ilyenkor sok mindenre fényt derít. Mondom tehát, hogy

„amikor József Attila a sínek közé állt, már negyedik napja éheztem...”

Rövid, tétova csend. Majd a kérdés: „Ki az a József Attila?”

Pedig Nagykürtös – ma: Velky Krtis – alig harminc évvel ezelőtt magyar többségű település volt, iskolával, ott volt a Csemadok Járási Bizottsága...

... Aztán kifizettem a dinnye árát – csak úgy, heccből: forintban!!!

Nagy zápor kerekedett, amikor felvittem a mamát és a gyerekeket Satya birodalmába, ahol mostanság folyik a nagytakarítás. Még a zápor elől – zuhog még most is az égi muzsika – sikerült hazamenekülni a „lenti” házba, de csakhamar éreztem, hogy alsó lábszáraim zibbadni kezdenek, ami – most már vagy 2-3 éve a vércukor-szint hirtelen zuhanásának az előjele... Hát gyorsan a szőlőcukrot vettem elő, aztán mézeskekszert, csokoládét stb., hogy nagyobb baj ne történjen. Mert ez a „zuhanás” eléggé veszedelmes, ha időben nem védekezik ellene az ember...

Most már – ezek a sorok a bizonyítékai – túl vagyok a nehezen, annak ellenére, hogy még billeg alattam a föld...

A mennyei magasság ugyan még figyelmeztetően fel-felmordul, de egyre csak szelídül...

Ami jó – a szomjas kert hamar eltűntei az égi áldást.

Nekem pedig ma este nem kell öntözöm.

Azonban alkonyatkor újabb zápor és mennydörgés szakadt ránk, mintha a tornai várból percenként mozsárágyúból lőttek volna az Irálló és a Katyó-domb közötti völgyre. (A két név a görögöi valamikori megfigyelő-dombokat jelölte: Irálló – Őrálló... stb.)

Évusék a fiatalemberekkel reggeli után Vizsoly felé – Bibliát nézni – haza indultak. Debrecenből jelentkeztek, remélem azóta meg is érkeztek Veresegyházra.

Fáradt vagyok – belülről.

Az egymást követő időjárás frontok lehetnek az okozói... (?)

Talán...

Nekem közöm van mindenhez, ami élt, ami él, s ami élni fog.

Ettől az *írás!!!*

A tatarozás után, ahogy átrendeződött idebent is minden, Satya szobája lett az „új” dolgozószobám. Most hát próbálom „elfoglalni” ezt a *belső teret*, magamhoz igazítva a fényeket és az árnyakat, mert itt még amolyan „idegen állapotában” van jelen minden. Nincs véglegesítve a szemüveg, a tollak és az íráshoz szükséges egyéb kellékek – tinta stb. – elrendeződése, hogy ha valami kell, azt egy mozdulattal elérjem...

Röviden: nem vagyok még otthon ebben a helyiségben. Pedig tegnap éjfél után – a csillagok állására föltekintve – ide jöttem be leírni egy fontosnak vélt mondatot.

Ma pedig az jelenti az elvégzett munkát, hogy átnéztem a „Kettétört pillanatok” néhány javítani való részét, s most már elküldhetjük Görfől Jenő tekintetes úrnak általános használatba-vételre – csatolván mellé néhány verset is, mert-hogy az is kell!

Ha pedig a holnapra gondolok, akkor a „szellemi nagytakarítást” is meg kéne oldanom, *kísérletet tenni egy átlátható és használható szelekczióra.*

Amíg a leírtakat el tudom olvasni.

Mostanra kiderült: a „liberális itthoni szellem” beteljesítette a trianoni abszurditást: „a kassai magyar nyelvet” és az itteni magyar kultúrát lényegében a Kassai Kormányprogram szellemében megsemmisítette!!! Szörnyű megélni ezt a történelmet, nyelvet és kultúrát pusztító szlovákiai valóságot...

Ma a „legnehezebb műfajt” kísértem meg: végrendeltet próbáltam írni. Igyekeztem röviden és pontosan elrendezni mindazt, amit egy ilyen „hivatalis okiratnak” tartalmaznia illik, sőt kell, s megfelelő pontossággal... Majd egy nyugalmasabb délidőben letisztázom az egészet, s aláírással hitelesítem az egészet.

Más: Tóth Lacival beszéltem a folyóirat dolgáról – úgy tűnik, kevés az esély arra, hogy az elképzelésből egyhamar folyóirat legyen. Pedig már reménykedni kezdtem abban, hogy helyet kap az értelem, s csodagyermek, az *irodalom* is!

Ami öröm: Satyát várjuk, pár óra múlva itthon is lesz.

Nem tudok számot adni az utóbbi napokról. Ami „bizonytalan emlék”: az ebédlőben voltam, amikor elsötétült előttem a világ. Éva mellettem állt, aztán hozott egy kispárnát...

Itt egy időzóna elveszett.

Amikor pedig kivilágosodott újra előttem a világ, betámogatott az ágyba. Erős fájdalmat éreztem a tarkóm táján, karom lábam pedig elzsibbadt.

... Mindezt vasárnap és hétfőn éltem át- és meg, ma pedig már szerda van. Éva mentőt akart hívni, de a két hónappal ezelőtti tapasztalataim okán úgy döntöttem, hogy ami megtörténhet, megtörténik velem, az *itthon történjék meg!*

Nehéz fáradtságot érzek, de ma már én készítettem el a reggelit, s a feketekávé is...

Most itt megszakítom az írást, érik a paradicsom, hát megkísérlem a javát betakarítani – (milyen szép és pontos szavunk!) – ennyire egyszerűek a létezés dolgai. Ami így már szinte vessé nemesedik...

... Túl vagyok az év két leghosszabb napján, amikor közel volt hozzám a Halál. Igen! Így nagy betűvel. Most este kilenc óra, voltam kint az udvaron, cseperészik az eső, s mintha nem történt volna semmi.

A TÉR tiszta közönye!

Vagy „tisztító” közönye?

A születés és a halál *együtt* ilyen lehet.

De az is megeshet, hogy tévedek.

Holnapra biztosan kiderül...

... S valóban!

Láttam a felébredő napocskát – vérvörös izzása nem volt riasztó, inkább csendet és nyugalmat kínált, meg békességet.

Amikor a legnehezebb volt, ennyire futotta: mert a *vers megtartó, élő oganizmus.* Akkor is él, ha én már rég nem leszek.

Tehát:

visszakérdez hajnal
amely majdnem elveszett
se magasság se mélység
messzire vetülő sugár
a mennybolt felet
egy *másik* ég
isten-hiányos pillanat
és hogy a kettő
együtt reám szakad

(Később ez a „rész” az *Egy másik ég* című kompozíció indító szakasza lett.)

Tőzsér hívott, hogy az MMA-tól kapott küldemény alapján – az enyémet nem hozta be a postás – jelölhetünk új tagot tőlünk, Árpai Tóth Lacit javasolta, amivel teljes mértékben egyetérték. Ma Lacin kívül a hatvanon túliak között nincs MMA tagságra jelölhető, elvárt életművel és nemzeti elkötelezettséggel bíró írónk-költőnk, itt a mai Szlovákiában!

Nemzedékünkkel együtt kihál a szlovákiai magyar irodalom is!

2019. augusztusában írom ezt – odakint a szakadó zápor, idebent pedig a néma gyász.

Hát mi volt a mi életünk?!

Ma meghozta a posta az aláírandó javaslatot Tóth Laci jelöléséről, amelyet aláírtam és visszapostáztam Lacinak, így a jövő héten már az MMA titkárságán iktathatják javaslatunkat.

Tegnap este egy rövidke időre – hazafelé menet – Görfől Jenő, Böröndi Lajossal

megálltak egy bő fél órára, az ötvenedik Szenci Molnár Albert Napok programját megbeszélni. Aminek egyebek mellett – örömmre – az lett az egyik, nem várt lehetősége, miszerint karácsonyra Lajos megjelenteti a Belső univerzumot!

Szóval, valami olyan csoda történt meg itt a lugas alatt, amire gondolni se mertem volna. Azért is írtam ide, hogy hihetővé váljék valami, ami a reményeim távoli – vagy közeli? – lehetőségei között se merült fel realitásként.

Nemkülönben a Szenci Molnár Albert Napokra való utazás is úgy-ahogy megoldhatóvá szerveződött...

De november még nagyon messzire van.

Tegnap este Sándorral a Barackosba mentünk ki, természetesen vadászni. És itt vált hétköznapi gondná, hogy a „lassulás”, amit a mostani – talán a negyedik szakasz – címéül választottam, kikerülhetetlen realitássá változott. Az erdő szelétől, a túloldalon lévő magasleshez talán ha 50-60 lépésnyi a távolság, bizony kapaszkodva, botra támaszkodva sikerült csak megtennem...

Láttam szépen vadat, egy kapitális őzbakot, pár ideai nyulat is, ami ma már bizony ritkaság-számba megy...

De a „vissza-út” a félhomályban akár nagyon rosszul is végződhetett volna. Itt és most vált egyértelművé, hogy egyedül ostobaság volna részemről nekivágni egy estéli vadászathoz.

Szóval a „lassulás” ténye *a tudomásulvételén túl, az önfegyelem – vagyis a megmaradás szigorú parancsának is felfogható.*

Mert elég egy hibás mozdulat, vagy lépés, s nem biztos, hogy eljutok oda, ahová el kellene jutnom...

Esetleg: *pontosan oda jutok el...*

Mama kilencvennégy évesen távozott a túloldalra, ha élne, ma lenne kereken száz esztendő! Hihetetlenül sokat dolgozott egész életében... S most ezt hiába próbálom leírni, hiszen ez a *száz esztendő* leírhatatlan, bár együtt, egy-egészként látom – belül, magamban...!

Biztosan ezért van, hogy már hiányzik a hozzá való erő, ami egybefogja egy évszázadot – *anyám idejét, vagyis az életünket.*

A Létezés képletei – ez lesz – vagy pontosabban: ez a címe – feltehetően az új, vagy inkább az utolsó – verseskötetemenek.

Ma egész délelőtt ezt igyekeztem egybeszerkeszteni, ami úgy-ahogy sikerült is, csak még néhány verset a számítógépbe kell juttatnom, aztán, ha itthon lesz Satya, majd véglegesítjük, hogy később, ha lehetőség nyílik rá, könyvvé szervesüljön.

Rövidülnek a nappalok, s nem csak odakint, hanem bennem, bévül is. Lehet, hogy azért, mert sokat dolgozom kint és idebent is... Mintha valamiféle *végső betakarítást végeznék, amit helyettem nem végezhet el senki emberfia.*

Hiszen csak én tudom, hogy, mi az, amit érdemesnek és fontosnak is látok a megőrzésre – ha egyáltalán volna rá valami esély ebben a nagyon elromlott világban.

Mert az a szintizta igazság, hogy fáradékony öregember lettem, amit az értelem rögzít, de az ösztönök elutasítanak, bár olykor mindez fordítva is megtörténik.

A mai napot is ez a furcsa bizonytalanság-érzet hozta rám, vagy élelem.

Ugyan ki tud eligazodni ebben a valós és feltételezett – szellemi? – kuszalékban?!

Egyre pontosabban érzem azokat a belső tereket, amelyeket a *lassulás* napi tennivalói meghatároznak, vagy pontosabban: azokat megjelenítik.

Igyekszem érthetővé fogalmazni például, hogy elvégeznivalóim közül miért alakítok ki egy sorrendet?! Vagy miért halasztok el valamit, amit korábban fontosnak véltem?! Azonban éppen ez az oka, hogy igyekszem valami használható rendet kialakítani, például ahogy a víz sodrása a folyópartot...

A szellemi ár-apály, amely – mondjuk – egyszerre több irányba is kiterjedhet!

Akár két verssor lüktetése így estidőben, mielőtt egymásnak köszönnek az állócsillogatok...

S végül, de csak a rím kedvéért: *még itt vagyok!*

Egészen különös sikerélménynek érzem, hogy korareggel, majd kis szüneteket tartva, délelőtt betakarítottam az ideai burgonyatermést. Összesen két ládányi termett. Szép, egészséges gumók.

És, hogy a munkámnak *értelme* van!

Egyáltalán: mondhat ilyet magáról agy közönséges halandó?

Igen! Mondhat.

Mert a bizonytalanság ebben a belső magányban már szinte megalázó.

A második világháborúról, annak utótörténetéről – a lengyeleket ért „kettős nyomorúságról” – láttam egy dokumentum-filmet, amiből az tűnt ki, hogy a „kétoldali” vereségükből nem a németeké az embertelenebb, hanem a Szovjeteké, akik Lengyelország keleti felét elvették, az ott élő őslakos lengyel- és más nemzetiségű népességet a német térségbe deportálták, marhavagonokba, s az egyik lengyel emlékező szerint a „német katonák emberségesebbek voltak a szovjeteknél...”

Persze Churchill biztosította Sztálint, hogy a „nemzeti egyesítés csupán *vagonkérdés.*”

És erre Sztálin rábólintott...

Mármost a lengyel „emlékezők” nagyjából velem egykorúak lehettek, s amit el kellett szenvedniük, az látványnak is borzongató!

De akkor még Európában nem volt béke!

Az én gyermekkoromban a deportáció, a lakosság-csere már a „béke éveiben” volt napi realitás. A Kassai Kormányprogram, a Benesi dekrétumok és a „nemzetállamok” egyesítéséről, tehát a „*marhavagonok édenéről*” az 1945 utáni években történtek meg, az „új” Csehszlovákiában.” A Szudéta-németeket – több, mint három millió embert – két hónap alatt deportálták át a Sumava térségéből az „új” Námeterszágba... Birtokaikat cseh parasztok kapták meg, a gazdaságok megművelésére pedig sok-sok magyar családot telepítettek rabszolgaságra Dél-Szlovákiából. A Magyar-Csehszlovák lakosságcsere-egyezmény pedig a szlovákiai magyar középparasztságot „telepítette” át a magyarországi svábok helyére, zömmel Moson megyébe.

Mi is a kitelepítendőik között voltunk, s egy katona szuronyos puskával őrizte apámat, hogy meg ne szökjön... De nem a katonán múlt, hogy otthon maradtunk, hanem, mert Vilma húgom vörhenybe esett, amit Soós doktor úr súlyos fertőző betegségnek talált – házunk falára egy lila falragasz került – így mi otthon maradtunk. Egyelőre!

Kicsit szomorú voltam, mert soha nem ültem még vonaton, s hogy ezt az első lehetőséget elszalasztottam...

Azóta sok év telt el, de a házunk falára kiragasztott lila orvosi tilalom számomra a szabadság jelképévé nemesedett..

Czibor Jani barátomat, szomszédunkat, még az nap elvitte egy teherautó a köbölkúti állomására, családostól... Soha többé nem láttuk egymást Pedig Szotyóval – ez volt a beceneve – együtt temettük el nagyapám kertjében azt az újságpapírba csomagolt csecsemőt, akit egy orosz katonánő szült meg Soóky nagyapámék házában a hathetes állóháború idején... Leírtam már korábban is, de újra kell mondanom, hogy elhagygyék: kék szeme volt a kislánynak, s hosszú, szempilláin megült a dér...

Azt is ide írom még, hogy az ötvenes és a hatvanas évek fordulóján 27 hónapot töltöttem a sumavai térségben katonaként, s láttam, hogy mi maradt a szudéta-németek után ezen a csodaszép tájon – majdnem az egész térséget katonai gyakorlótérre alakították át – a temetőben pedig a német elődök sírkövei, aztán az egykori gazdaporták, elhagyott csűrök, romhalmazok, gépek roncsai ...

Hadgyakorlataink, támadásaink céltáblái: pusztulás és a pusztítás...

A lengyeleknek is van mire emlékezniük. S mondják is a maradéknak emlékeiket!

Azonban arról, hogy az 1922-es (?) csehszlovákiai népszámlás több, mint 1 millió szlovákiai magyar felszámolásáról két filmkocka sem adott mindmáig hírt, holott legalább ma és itt illene már leírni az igazságot...

És megnevezni azokat, akik ezt elkövették – bárha felelősségre vonni ma már közülük senkit se lehet – de a „marhavagonok édene” akkor is történelem és történelmi valóság!

Fellinger Károly

Barangoló

Szilason

Szilason a boszorkányok
mindegyike boldog,
száraz szilfával tüzelnek,
szilvalekvár fortyog.

A vállukon macska gubbaszt,
bandzsa szegény pára,
szilvalekvárt elcserélik
szilvapálinkára.

Naszvad

Erdő mélyén Naszvadon,
éjjel van csak nagy vadon,
mégse fél az ember lelke,
napkirályfi sétál benne.

Paprikájuk csípős fajta,
a nép méregdrágán adja,
mint a cukrot, veszik mégis,
azt termelek otthon én is.

Lányaikon varrt pruszlikok,
elkészítésük, az titok.
A nyakukban sok-sok érme,
szorgos kezük már megkérve.

Lakszakállas

Lakszakállas,
Lakszakállas,
kosarat fon,
aki házas,
eladja majd
a vásáron,
holnap kész lesz
megint három.

Aki nem fon,
lepedőt sző,
rongyszőnyegből
is kell kettő,
uraságnak
meg a papnak,
hátha lyukas
garast adnak.

Izsa

Mesés város Nagykanizsa,
ámde szebb hely nekem Izsa,
csapás érte már nem egyszer,
mégis boldog ott az ember.

Izsát tötör hadak dúlták,
kiürültek így a puszták,
öntelt hajdúk felégették,
árvízből is akadt elég.

Földrengése volt vagy három,
többször leégett a nyáron,
ha a lovuk égrel kelne,
nyerge szivárványból lenne.